

When organising the first in the cycle of exhibitions co-presented by the LNMA and the National Museum of the History of Ukraine – Civilisations of Ukraine. From Trypillian Culture and Scythian Gold to Maidan – the project faced not only obstacles caused by the pandemic, but financial difficulties as well. These could be overcome with the assistance of the general sponsor of the exhibition, the Lithuanian branch of AAS BTA Baltic Insurance

Company, the Lithuanian Riflemen's Union and the main sponsor, Robert Gabula. The sponsor covered travel expenses to Lithuania incurred by the Ukrainian museum staff who brought the exhibits and helped set up the exhibition. Gabula is the founder, director and financier of the Crown of Dukes Ostrogski charity foundation. Its mission is to preserve and reconstruct the common cultural and historical heritage of Lithuania and Ukraine.

Robertas Gabulas:

didysis tarptautinės parodos rėmėjas

Skaistis Mikulionis

2019 m. Ukrainos nacionalinis istorijos muziejus mielai priėmė Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus kvietimą dalyvauti parodų cikle „Ukrainos ir Lietuvos nacionaliniai muziejai“ ir surengti pirmąją šio ciklo parodą – „Ukrainos civilizacijos. Nuo Tripolės kultūros, skitų aukso iki Maidano“. Parodos iniciatorė buvo tuometinė muziejaus direktorė Tetjana Sosnovska. Parodos atidarymas įvyko 2020 m. kovo 10 d. ir buvo skirtas Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiui. Projektą globojo Lietuvos Respublikos prezidentas Gitanas Nausėda ir Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis. Projektą rėmė Ukrainos ambasada Lietuvos Respublikoje, ambasadorius Volodymyras Jatsenkyvskis, diplomatas Dmyto Serovas. Projekto partneriai – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, o bičiuliai ir svarbiausi pagalbininkai – tuometinis ambasadorius Ukrainoje Marius Janukonis ir kultūros atašė Ina Kniurienė.

Darbų pradžia buvo labai sunki. Jau pirmą kartą atskridus į Kijevą mus pasitiko verslininkas

Robertas Gabulas, apie kurį sužinojome iš ilgamečio Lietuvos Respublikos komercijos atašė Ukrainoje Kęstučio Masalskio. Taip ir susipažinome. Tada dar nežinojome, kad pirmoji paraiška Lietuvos kultūros tarybai (toliau – LKT) bus atmesta, o po parodos atidarymo prasidės karantinas. Pinigų parodai nebuvo. Turėjome tik gražią idėją, puikią muziejaus komandą ir kuklias muziejaus lėšas. Vėliau atsirado ir LR užsienio reikalų ministerijos pagalba.

Projektą išgelbėjo generalinio parodos rėmėjo AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje, Lietuvos šaulių sąjunga ir didysis parodos rėmėjas R. Gabulas. Mecenatas apmokėjo parodos eksponatų ir parodą lydėjusių ukrainiečių muziejinių kelionę į Lietuvą. Tik rėmėjo R. Gabulo dėka parodos kuratorė Olga Puklina ir laikinai generalinio direktoriaus pareigas einantis Bohdanas Patryliakas galėjo dalyvavauti jos atidaryme, o Ankstyvojo geležies amžiaus archeologijos sektoriaus vadovas Serhijus Didenka ir Juvelyrikos meno kolekcijos sektoriaus vyriausioji mokslo darbuotoja Natalija Maliuk,

>
Mecenatas
Robertas Gabulas
Vilnius, 2020
Fot. Tomas Kapočius

puikiai susidoroję su parodos moksline informacija, bei restauratorius Jurijus Buto Vilniuje padėti sumontuoti ir pristatyti parodą.

Planuodami parodą Lietuvos nacionalinis dailės muziejus ir Ukrainos nacionalinis istorijos muziejus nuo pat pradžių galvojo apie ją lydinį leidinį. Tam reikėjo lėšų. Jų nebuvo. Parodos atidarymo dieną didysis parodos rėmėjas (taip rašėme visoje reklaminėje medžiagoje) R. Gabulas pažadėjo finansuoti parodos katalogą. Bet po dviejų dienų Lietuvoje, o netrukus ir Ukrainoje, dėl išplitusios COVID-19 pandemijos buvo paskelbtas visuotinis karantinas. Visas gyvenimas sustojo arba tapo virtualus. Kijevo Pečorų laura, kurioje yra dalis ukrainiečių muziejaus saugyklų ir ekspozicijų, tapo epidemijos židiniu. Sirgo vienuoliai ir hierarchai. Kijevo Pečorų lauros teritorija buvo uždaryta ir saugoma. Archyvai, darbo kompiuteriai, fotoarchyvai tapo neprieinami. Vasarą mūsų kolegos ukrainiečiai muziejaininkai buvo išvykę į archeologinius kasinėjimus. Su internetu ir mobiliuoju ryšiu kasinėjimų vietoje būna visaip. Dažniausiai blogai. Tai irgi stabdė mūsų planus. Katalogo paruošiamieji darbai užtruko, tačiau labai džiaugėmės R. Gabulo ir LKT parama, įgalinusia parodai skirtą leidinį pristatyti dar jai veikiant.

Parodai atsidarius gavome dideles LKT lėšas. Esame labai dėkingi visiems parodos rėmėjams, mus reklamavusiai Žanetai Fomovai, kompanijos „JC Decaux“ direktorei, parodą saugojusiai Lietuvos ir Ukrainos policijai ir, kaip

visada, muitinės formalumus sklandžiai sutvarkiusiai nuolatinei mūsų pagalbininkei „Adrem Group“. Visgi pirmoji R. Gabulo parama buvo ypač svarbi.

Šio rėmėjo paramą gauna ne tik Lietuvos nacionalinis dailės muziejus. Lietuvos ir Ukrainos visuomenės veikėjas, Ukrainos nusipelnęs kelininkas, kompanijos „Modern Technology Road“ generalinis direktorius R. Gabulas 2016 m. įsteigė labdaros fondą „Kunigaikščių Ostrogiškių karūna“. Jis yra fondo vadovas ir finansuotojas. Fondo misija – saugoti ir atkurti bendrą Lietuvos ir Ukrainos kultūrinį bei istorinį paveldą. Pagrindinis fondo tikslas – atkurti sovietų sunaikintą kunigaikščio, Lietuvos didžiojo etmono, Vilniaus kašteliono, Trakų vaivados Konstantino Ostrogiškio antkapinį paminklą Kijevo Pečorų lauros vienuolyne. Tai R. Gabulo inicijuotas ir iš dalies finansuojamas (apmokėti du maketai, nupirtas marmuras) didelės apimties (per pusę milijono eurų) istorinis-kultūrinis projektas, prie kurio įgyvendinimo prisijungė visuomenės ir kultūros veikėjai bei Lietuvos Vyriausybė. 2018 m. balandžio 20 d. kunigaikščio K. Ostrogiškio atminimo lenta atidengta Liubline, ant Lietuvos-Lenkijos-Ukrainos K. Ostrogiškio brigados štabo pastato. Projektą finansavo R. Gabulas. 2018 m. lapkričio 11 d. fondo lėšomis pagaminta K. Ostrogiškio atminimo lenta atidengta Vilniuje, prie Švč. Trejybės Graikų apeigų katalikų bažnyčios. Mecenato lėšomis kunigaikščio atminimo

lentos atidengtos kovinėse Ukrainos brigado-
se, tarp jų 30-ojoje mechanizuotoje Ukrainos
K. Ostrogiškio vardo brigadoje, kovojančioje
Rytų Ukrainoje. R. Gabulas finansiškai remia ir
karius bei jų vaikus.

2018 m. liepos 5 d. minėtas fondas su
partneriais Kaune įgyvendino išskirtinį projek-
tą – atkurtos Lietuvos valstybės 100-mečio
proga atidengė monumentą „Laisvės karys“.
Projektui buvo suteiktos mecenato finansinės
garantijos, paremta darbų pradžia ir apmokėta
darbų dalis. R. Gabulo vadovaujamas fondas
prisidėjo ir prie kito valstybės šimtmečiui skirto
projekto: 2017 m. rugsėjį Švėkšnoje buvo ati-
dengtas paminklas Vasario 16-osios signatarui
Kaziui Šauliui atminti. Fondas kartu su partn-
eriais 2018 m. gruodžio 7 d. Pasvalyje atidengė
paminklą Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Žygi-
mantui Augustui, 2019 m. – Vydūnui Klaipėdoje,
2020 m. – Bernardui Brazdžioniui Pasvalyje.
Be R. Gabulo paramos, visų šių projektų
įgyvendinimas vargu ar būtų pavykęs. Ir tai tik
dalis šio mecenato darbų.

Fondas „Kunigaikščių Ostrogiškių karūna“ –
vienareikšmiškai unikalus, nes telkia ir skiria
lėšas, kad įprasmintų bendrą Lietuvos ir Ukrai-
nos kultūrinį palikimą bei istoriją, techniškai ir
finansiškai paremtų bendrus kultūros projektus.
Fondo steigėjas ir vadovas R. Gabulas skatina
abiejų šalių ūkinį ir kultūrinį bendradarbiavimą.

2019 m. R. Gabulas apdovanotas LR už-
sienio reikalų ministerijos garbės ženkle 2-ojo
laipsnio medaliu „Už pasaulio lietuvių nuopel-
nus Lietuvai“. Už prisidėjimą prie skulptūros
„Laisvės karys“ pastatymo jam įteiktas Kau-
no 2-ojo laipsnio Santakos garbės ženklas.
R. Gabulas paskirtas Lietuvos garbės konsulu
Ukrainoje, Lugansko apskrityje. Pusė apskrities
okupuota. Tai vienintelė diplomatinė atstovybė
karo zonoje. 2021 m. R. Gabulas apdovanotas
ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Iš kariaujančios šalies atvežta paroda
„Ukrainos civilizacijos. Nuo Tripolės kultū-
ros, skitų aukso iki Maidano“ sudarė vientisą
archeologinių ir istorinių eksponatų visumą,
kuri atspindėjo konkrečius kultūrinius ir istori-
nius procesus, nulėmusius nuo seniausių laikų
Ukrainos teritorijoje gyvenusių tautų meno su-
vokimą, filosofines, religines, politines pažiūras
ir pasaulio sampratą. Ukrainos istorijos popu-
liarinimas ypač aktualus dabar, Ukrainai sunkiu
laikotarpiu. Tokiais projektais, kuriuos inicijuoja
dvių šalių muziejaininkai, Ukraina pabrėžia
europinį savo plėtros vektorius.

Nepaisant labai komplikuo to parodos
veikimo laikotarpio, susijusio su COVID-19
pandemija ir karantino apribojimais, parodą su
ryškiomis teigiamomis emocijomis prisimins
ne tik lankytojai, bet ir visi prisidėjusieji prie
jos organizavimo.